

Proč stop spalovně?

V sobotu 1.3.2008 se mi dostal do ruky barevně provedený materiál s nadpisem Stop spalovně, neboli 10 důvodů proti spalovně v Rybitví. Jako osoba v problematice trochu znalá musím říci, že se tento materiál poněkud nepovedl, ač autoři věděli, že se na mne mohou obrátit a měli moje předchozí posudky k dispozici. Celá záležitost je vysoce odborného charakteru a nemůže do toho odpovědně mluvit někdo, kdo se v tom nevyzná nebo nechce vyznat, stejně jako auto nemá řídit ten, kdo nemá potřebné oprávnění. **Nepovažuji za správné používat věcně nesprávnou a demagogickou argumentaci zatíženou řadou chyb** jen pro pouhé "politické zviditelnění před volbami". To se velmi rychle vymstí, jakmile dostane materiál do rukou někdo třetí, kdo se ve věci trochu vyzná. Rád bych Vás proto seznámil s mým názorem na problém letáku a věc samu. Podotýkám, že se jedná o opravu a zprovoznění existující spalovny kalů a odpadů v Rybitví, která byla původně součástí **pardubické** čistírny odpadních vod. Tento komplex jsem stavěl a uváděl do provozu v pozici hlavního technologa. (nejde tedy o spalovnu komunálního odpadu v Opatovicích). Kdo nemá v ruce leták, může se prý mrknout na <http://www.stop-spalovne.cz> ale mně se ten odkaz ještě dnes neotevřel. Ale podpisy pod petici se sbírají, já jsem ji podepsat nemohl z důvodů profesní cti. Můžete také přeskočit celý text až k závěru.

K samotnému letáku:

Bod č.1: Blízkost obydlí - ano je to realita, nicméně je to již 14 let a za to dobu se postavilo celé nové sídliště rodinných domků cca 1 km jižně v Srnojedech, kromě řady domků v individuální výstavbě v okolí. Nejblíže zástavba je v Srnojedech jižně za Labem ve vzdálenosti asi 600 m, západně na okraj Rosic v Pardubicích je to ze spalovny 2,586 km, jak si lze ověřit na internetové mapě:

http://www.mapy.cz/#x=136057856@y=135809024@z=12@mm=ZP@sa=s@st=s@ssq=pardubice%20a%20okoli@sss=1@ssp=128603045_127207297_142496677_141936513 a ne 600 m, jak uvádějí autoři letáku.

Při autory uváděné rychlosti větru 10 m/s již dochází k poměrně slušným rozptylovým turbulencím a spaliny docházejí do vzdálenosti 2 km již neměřitelně zředěné. Kritickou rychlostí je rychlost větru kolem 1 m/s. Při této rychlosti ovšem dostane město Pardubice hlavní podíl emisí z provozů Synthesie, což ale nikomu dnes tak moc nevadí. Emise ze spalovny by i tak ale dosáhly okraje města ne za 10 sekund jak uvádějí autoři, ale za tři čtvrti hodiny. Argumentaci v bodě č.1 lze považovat za účelově zkreslenou.

Bod č.2: Existence dosavadních zdrojů je opravdu výrazným zdrojem znečištění, jedním z největších je však doprava ve městě, kterou autoři zapomněli uvést. Příspěvek spalovny **za předpokladu vyhovění požadavkům zákona** je pak výrazně menší, než zanedbatelný (viz dále). Souhlasím s tím, že vlivy se sčítají, ale v tomto případě je třeba se dívat především na skutečné zdroje a argumentace tímto vůči spalovně je nesprávná a bohužel demagogická tím, že nesprávně staví v kontextu zdroj spalovna významností na roveň ostatním.

Bod č.3: Původ karcinomů v (celém!) Pardubickém kraji rozhodně nebyl až dosud způsobován spalovnou. Uvádět, že spalování vysoce rizikového odpadu **by mohlo** tento stav ještě zhoršit je zavádějící a vyvolává to (opět v kontextu) zbytečnou fobii. Autoři by měli uvést, kdy, kde a za jakých okolností by takový stav nastal. Naopak, mnohem nebezpečnější je ponechávat vysoce nebezpečný odpad na obtížně kontrolovatelné skládce jako časovanou bombu pro příští generace. Příkladem jsou úložiště STOH u zadní brány Synthesie. Ano, souhlasím s tím, že vlivy se mají sčítat, ale také analyzovat, identifikovat a likvidovat především ty hlavní. Tím ale spalovna v Rybitví asi ještě dlouho nebude, jestli vůbec někdy. Rakovina tedy v daném případě slouží jako účelový strašák.

Bod č.4: Pokles cen nemovitostí: Jak již jsem uvedl, nikomu v Srnojedech blízkost spalovny nebránila v bytové výstavbě a rozvoj výstavby v Srnojedech i v Lánech na Důlku je dokladem toho, že existence ani provoz spalovny zde s cenami nemovitostí nesouvisí, rozhodně nebyla spalovna důvodem pro zhoršení podmínek pro bytovou výstavbu nebo pro prodej nemovitostí. Jako argument proti spalovně je to neregulérní a demagogické, většina oslovených tento argument neumí analyzovat a je nakloněna

tomu jej přijmout, "když je to tam napsáno...." Argument slouží možná jako strašák a volavka na ty, co slyší na peníze.

Bod č.5: Předchozí stav spalovny: Autoři letáku tvrdí, že spalovna nebyla nikdy zkolaudována. Pravdou ovšem je, že spalovna byla zkolaudována společně s BČOV II jako jedna společná stavba financovaná zčásti z příspěvku státu (jakoby za město Pardubice). Kolaudace proběhla v předposledním a posledním červnovém týdnu 1994 a na jejím základě byla uvedena na konci června 1994 do provozu celá BČOV II, jejíž součástí spalovna byla jako nedělitelný technologický prvek. Kolaudace v termínu do 30.6.1994 byla také podmínkou pro vyplacení státního příspěvku investorovi. Jeden z autorů u toho byl a je mu to podrobně známo. Tvzení v letáku je tedy vědomě nepravdivé. Jak byla spalovna ovšem provozována později, je otázka další, ale na svědectví údajných bývalých zaměstnanců o "časté kontaminaci okolí" je obvykle problematické se spoléhat. Stává se, že ti co byli odejiti třeba za neplnění svých povinností, by si rádi přisolili. Takže doložit fakta - rozborů půdy, jinak to neplatí.

Bod č.6: Doprava: Zde plně souhlasím s tím, co autoři převzali z mého posudku. Doprava opravdu může znamenat problém v případě havárie, a to nejen v krajském městě, ale také v Lázních Bohdanči, v Rybitví a v dalších obcích a městech na přepravních trasách. Je to ale třeba projednat a přijmout potřebná opatření a kontrolovat jejich plnění. Ví se, jak na to.

Bod č.7: Autoři uvádějí, že investor je bez zkušeností. To není samo o sobě na závadu, ve svém předchozím posudku uvádím jako jednu z podmínek, že investor by měl před zahájením provozu doložit řádnou kvalifikaci provozního personálu. I my jsme tak postupovali před lety, když se zahajoval provoz BČOV, řada zaměstnanců měla nejen potřebná školení, ale také vyjednané stáže u provozovatelů podobných čistíren (tehdy Český Krumlov a Větrný, Praha, Štětí) a spaloven (Kaučuk Kralupy, DEZA ValMez) v republice a absolvovala s námi i zahraniční exkurse na podobná zařízení, zejména na čtveřici větších rotačních pecí v Ingolstadtu.

Bod č.8: Odpad a stará ekologická zátěž. Autoři uvádějí, že spalovna bude produkovat až 7.000 tun strusky (ročně), která se bude ze spalovny odvážet, což ještě více ztíží dopravu v Pardubicích. Nesprávná a nepřesná argumentace, protože jednak struska není starou ekologickou zátěží, ale běžným provozním odpadem kat.N, jednak nebude odvážena přes Pardubice kdy by údajně způsobila další zhoršení intenzity dopravy (snadno si spočteme, že to jsou zhruba 3 auta denně), jednak by si doprava provozovatele zbytečně zajížděla, protože bude struska podle plánu odvážena na skládku AVE CZ v Čáslavi a tedy směrem přes Rybitví, Lázně Bohdaneč a Přelouč.

Dále autoři uvádějí vědomě nepravdivé tvrzení, že spalovna nebude moci likvidovat starou ekologickou zátěž v Semtíně. Naopak, celá technologická linka byla stavěna tak, aby tuto zátěž (pokud je to spalitelný odpad) mohla spalovat a je to jen na dohodě mezi provozovatelem spalovny a semtínským managementem. Jedinou otázkou je "Proč a Za kolik?"

Bod č.9: Nemožnost kontroly: Autoři letáku musí vědět, že spalovna již od počátku byla od r. 1994 vybavena v souladu s požadavky zákona kontinuálním měřením emisí a ne občasnou kontrolou 1-2x za rok. Pračka plynů byla již tenkrát připravena natolik slušně, že dodnes vyhovuje a nevyžaduje rekonstrukci. Navíc pak podle dnešních požadavků musí být dávkování odpadu do spalovny softwarově zablokováno do okamžiku, než je dosaženo provozní teploty ve spalovacím prostoru a nelze tedy spalovat odpad za nižší teploty, pokud se nejedná o havarijní odstavení z provozu. Každé porušení stanovených provozních podmínek je ihned registrováno (např. pokles obsahu kyslíku ve spalínách) a ve výpisech označeno poruchovým signálem. Psát o nemožnosti kontroly je nepravda.

Bod č.10: Nevytíženost spaloven v ČR: Není pravdou, že v ČR jsou jen dvě spalovny nebezpečného odpadu - v Ostravě a v Ústí nad Labem. Je jich v provozu několik desítek, na některých jsem spolupracoval a znám jejich parametry. Pro informaci mohu uvést např. poměrně novou spalovnu v Liberci, kolem které byl podobný humbuk, spalovna stojí u Nisy téměř v centru města a přes velké řeči tam ani vyhlášené Děti Země nikdy nezjistily problémy s emisemi ani tak hlasitě předem deklarované úniky dioxinů. Nakolik jsou ty spalovny vytíženy, je mimo jiné dáno cenami za

spalování, které jsou stále výrazně vyšší, než ceny za ukládání na skládky. Z hlediska bezpečnosti nás ostatních je ovšem lépe, když spalovny nejedou na doraz. Seznam provozovatelů spaloven v ČR má nyní 46 položek: [http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPMSF71QITK/\\$FILE/000_SPALOVNY_20061012.doc](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPMSF71QITK/$FILE/000_SPALOVNY_20061012.doc)

Přidávám ještě bod č. 11: V materiálu je na prostřední stránce nahoře umístěna fotografie nepořádku na mezideponii odpadů vedle spalovny. Tato mezideponie, která byla postavena jako součást spalovny a je vybavena několikanásobnými izolacemi a kontrolním systémem, **nebyla podle dokumentace EIA společnosti AVE CZ prodána** a zůstává v majetku Synthesie. V materiálu tedy nemá co dělat, s uváděním spalovny do provozu tento nepořádek nesouvisí a je pouze vizitkou Synthesie.

A na závěr ještě můj osobní názor a komentář:

První a zcela zásadní chybou byl celý management spalovny se strany Synthesie. Z úsporných důvodů byla např. hned zpočátku (ve fázi PÚ, ministerstvem průmyslu) zrušena vlečka z NPK (jak by se i dnes hodila na dovoz do ČOV a do spalovny), pak byla třeba zakoupena málo vhodná ale levnější vyzdívka rotační pece, která se za provozu příliš vypalovala a uvolňovala, takže hrozila provozní havárie. Nedostatečné prostředky vkládané do údržby spalovny vedením Synthesie vedly k jejímu stále častějšímu odstavování a zhoršování ekonomiky provozu. U každé spalovny je prvním provozním kritériem udržení spalovací teploty po co nejdelší dobu, tím je zajištěna stabilita procesu a dobrá kvalita spalin. Špatný management celého komplexu vedl ke zhoršování stavu spalovny až k jejímu zastavení, ale také k nedodržování provozních pokynů a provozním problémům čistírný odpadních vod samotné.

Druhou a stejně zásadní chybou bylo zavedení celého komplexu ČOV do privatizovaného majetku Synthesie. Tím se stala ČOV prodejnou a rozdělitelnou částí majetku, kterou disponovali již jen vlastníci. Správněji měla být podle mne ponechána ve zbytkovém podniku v majetku státu a převedena na samostatnou společnost nebo na pardubický VaK. Čili poněkud nepovedená privatizace.

Třetí zcela zásadní chybou bylo potom rozdělení provázaného technologického komplexu na ČOV a na spalovnu a prodej každé části někomu jinému. Ano, to byl docela dost špinavý obchod. Kdo však stál u jeho počátku? Nedovedu si představit, že by majitel rodinného domku prodal někomu svou kotelnu a někomu jinému plynovou, elektrickou, kanalizační a vodovodní přípojku. Nevím, jestli by někdo mohl prodat auto a přitom si nechal v majetku volant a brzdy....

Současný stav věci je ale takový, že spalovna existuje a počítá s ní také Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje. Pokud majitel splní v současném procesu EIA podmínky, které mu ukládá zákon o ovzduší, zákon o odpadech a obce, potažmo i občané, bude moci spalovnu opět provozovat. Podle mého názoru k tomu dojde během dvou či tří let, za určitých zvláštních okolností možná i dříve. Na nás je pouze tolik, abychom požadovali podmínky, které jsou reálně odůvodněné a nejsou v rozporu se zákony. Bude-li spalovna provozována řádně a odpovědně (třeba jako Temelín), nehrozí v Pardubicích nikomu žádná újma pokud se nesrazí s cisternou odpadních rozpouštědel nebo prošlých agrochemikálií. Potažmo, pokud to někdo nevysype k němu do zahrádky. To ovšem není problém spalovny, ale dopravy a to riziko je stejné jako u přepravy řady dalších nebezpečných látek do Synthesie, do Parama, lakoven, benzinových pump, na skládky a podobně.

Osobně jsem dnes také toho názoru, že mnohem větší emise nebezpečných látek do ovzduší než spalovna produkuje a asi už vždy bude produkovat samotná čistírna odpadních vod. Souvisí to s určitým poklesem technologické kázně u napojovaných zdrojů a se změnou struktury a výrobního programu u hlavního znečišťovatele. Pokud by byla bývala spalovna zůstala v jednom komplexu s ČOV, mohly být tyto emise z podstatné části zneškodněny ve spalovně, stejně jako emise ze sušárny kalů. Problémem kalů z ČOV, které se měly ve spalovně likvidovat, se dnes nikdo nezabývá. Proč? Místo sušení a spalování se ukládají na skládku. Navržená a postavená technologie sušení a spalování kalů byla před 14 lety první a dosud jediná v republice a je i dnes v celosvětovém měřítku uznávána jako BAT - nejlepší dostupná technologie <http://www.ippc.cz/obsah/viewtopic.php?t=32&base=2|2> ale v Rybitví byla ponechána neřízenému rozpadu a je nyní na prodej. Problémem složitých organických látek, často nedefinovaných a skrytě nebezpečných, vypouštěných do odpadních vod

nekontrolovanými cizími subjekty (a potom emitovaných do ovzduší směrem Pardubice) se také nikdo nezabývá. Ano přátelé, blbost vykvetla a někdo ji ještě chodí zalévat.

Nebezpečné odpady budeme v pardubickém kraji i jinde zaslepeně dál ukládat na skládky, protože se to jeví být levnějším. Měl bych se zde zeptat tak jako se autoři ptali mne - kolik mi za to z Rakouska zaplatili. Kolik Vám za to zaplatila skládková lobby, autoři protestu? A jak jste vyhodnotili rizika plynoucí z ukládání a přepravy nebezpečných odpadů bez jejich zneškodnění? Řadu chyb jsem vytkl předkladateli projektu ve fázi posuzování v procesu EIA a je třeba se s nedostatky poprat a odstranit je. Křičet, že nechci opravu spalovny je projev mindráku označovaný psychology jako NIMBY syndrom: "Jenom ne vedle mého dvorečku!" Na hlupáky to někdy zabírá, ale připomíná mi to doby pálení čarodějnic za uhranutí krávy. Tenkrát se na to davy chodily dívat, dnes podepisují petice. V obou případech většinou nevědí proč doopravdy. Spalovna také nebezpečných odpadů v nemocnici v Pardubicích nikomu nevadí a je v provozu už také přes 10 let.....

Já zde místopřísežně prohlašuji, že nejsem v žádném spojení s firmou AVE CZ, toto stanovisko si u mne nikdo neobjednal a nejsem za něj nikým zaplacen. Do budoucna nemám žádný příslib zaměstnání jako expert ve spalovně u firmy AVE CZ ani jiné, protože v době jejího uvažovaného uvádění do provozu již budu pravděpodobně spokojeným uživatelem zaslouženého důchodu, pokud na základě tohoto vyjádření nezemřu nepřírozenou smrtí....

Pro skutečné a vážné zájemce mohu nabídnout i odbornou pomoc a spolupráci nejen v oboru spaloven.

Poznámka: BČOV II byla zkratka pro stavbu Biologické čistírny odpadních vod - II. stavba, která se později stala součástí celého komplexu čistírny odpadních vod (ČOV) pro Pardubice, Synthesii Semtín s nájemci, města Sezemice, Lázně Bohdaneč a řadu dalších obcí.